

Vroege luis direct bestrijden beperkt vergelingsziekte

De bladluisdruk is hoog dit jaar, begin juni worden de eerste symptomen van vergelingsziekte verwacht. Aanpak is gericht op voorkomen van uitbreiding.

Door Luuk Meijering

De luisdruk in suikerbieten is dit seizoen weer hoog, waardoor er een grote kans bestaat op vergelingsziekte in bietenpercelen. De eerste bladluiswaarschuwing door het IRS is dit jaar al op 22 april voor Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Beveland uitgegaan. Op 12 mei is in een aantal gebieden zelfs al een derde waarschuwing uitgegaan. De luisdruk wordt inzichtelijk gemaakt in de bladluiswaarschuwingskaart op het ledenportaal van Cosun, de site van het IRS en de BAS-app. Hierop is te zien waar in het land de schadedrempel wordt overschreden. De kaart wordt samengesteld op basis van waarnemingen door medewerkers van Delphy en Cosun Beet Company.

Vroege luisdruk

Vorig jaar is de eerste bladluiswaarschu-

wing pas in juni uitgegaan. IRS-onderzoeker Elma Raaijmakers verklaart de hoge luisdruk dit jaar door de zachte winter. De belangrijkste overbrenger van het vergelingsvirus is de groene perzikluis. Deze luis overleeft winters waarin de temperatuur niet onder de -7 graden komt in het volwassen stadium; zodra de temperatuur in het voorjaar oploopt worden deze luizen weer actief en kunnen zo al vroeg in het seizoen vergelingsvirussen overbrengen. In strengere winters overleven alleen de eitjes en dan duurt het veel langer voordat de eerste luizen gaan vliegen. Bovendien dragen de jonge luizen geen virus bij zich, dit moeten ze eerst van een waardplant oppikken. Daar komt nog bij dat in een koudere winter minder onkruidwaardplanten en achtergebleven bietenkoppen overleven, waardoor de kans dat een luis het virus ergens oppikt ook kleiner is. Zo werkt het volgens Raaijmakers van twee kanten.

Dit jaar vallen ook de regionale verschillen op. In het Noordoosten, Groningen en Drenthe, is in mei nog nergens de schadedrempel voor luizen overschreden. Dat komt omdat het daar in de winter harder heeft gevoren dan in de rest van het land. Op basis van de temperatuurkaarten is de luis, en daarmee de virusdruk, volgens Raaijmakers goed te voorspellen.

Dit seizoen lijkt dan ook op dat van 2020, toen werden telers geconfronteerd met veel uitbraken van vergelingsziekte in hun bieten. Toen gaf het IRS begin mei ook al de eerste bladluiswaarschuwingen. In 2021 is er weinig vergelingsziekte gevonden, de meeste telers hebben ook niet of maar één keer tegen luizen hoeven spuiten.

Dit jaar hebben met name telers in het Zuidwesten al weer vroeg tegen luizen moeten spuiten. Als het warm en droog blijft, dan zou het kunnen dat sommige telers met de maximaal toegelaten vier bespuitingen het eind van het seizoen niet halen. Raaijmakers geeft telers het duidelijke advies mee om bij het bereiken van de schadedrempel een bespuiting niet uit te stellen om het eind van het seizoen te halen. De schade van een infectie opgelopen in het begin van het seizoen is namelijk veel groter dan van een infectie aan het eind. De eerste bespuiting op tijd uitvoeren noemt Raaijmakers dan ook cruciaal. "Bovendien weten we dat natuurlijke vijanden in de loop van het seizoen een steeds grotere rol spelen in de beheersing van bladluizen en daardoor mogelijk een bespuiting later ook niet meer nodig is."

Een flinke besmetting met vergelingsziekte aan het begin aan het seizoen kan wel 50% opbrengstderving geven. Bij een besmetting in mei heeft de biet er langer last van dan wanneer deze de besmetting pas half juli oploopt wanneer er al een behoorlijke biet staat.

FOTO: HENK RISWICK

Spuiten van suikerbieten. Ter voorkoming van vergelingsziekte is luisbestrijding aan het begin van het seizoen cruciaal.

Groene bladluizen op een bietenblad. Tot half juni ligt de bestrijdingsdrempel voor groene bladluizen op meer dan twee per tien planten. De tweede helft van juni ligt de drempel op meer dan vijf luizen per tien planten. FOTO: IRS

Besmetting niet te voorkomen

Aantastingen voorkomen kan volgens Raaijmakers niet, maar beperken van uitbreiding kan wel. Luizen vliegen een perceel binnen en prikken een plant aan, voordat ze gedood worden is de plant al besmet. Bestrijding is er dan ook op gericht

om uitbreiding van vergelingsziekte te voorkomen.

Specifiek voor bladluizen in bieten zijn drie middelen toegelaten. Teppeki, Closer en Batavia. Het IRS-advies is om te starten met Teppeki, dit mag één keer, tot uiterlijk 1 juni, toegepast worden en het advies is

om dit ook niet in te zetten na het tienbladstadium, omdat er anders kans bestaat op overschrijding van de MRL (maximale residulimiet). De volgende bespuiting met Closer, dat sneller werkt dan Batavia. Ook Closer mag maar één keer per seizoen toegepast worden. Voor eventuele vervolgsputtingen blijft dan Batavia over. Dit mag maximaal twee keer per seizoen gebruikt worden. Closer en Batavia hebben dit seizoen een vrijstelling tot 15 juli. Later spuiten heeft volgens Raaijmakers ook geen zin meer, omdat late besmettingen nauwelijks opbrengstderving veroorzaken.

De middelen werken 10 tot 14 dagen, voor een teler is het daarom belangrijk om na die periode te controleren of de schadedrempel niet weer overschreden wordt. Raaijmakers raadt af om pyrethroiden te gebruiken tegen luis in suikerbieten. Ten eerste omdat de luizen geraakt moeten worden om ze te doden. Ze worden vaak afgeschermd door het blad waardoor het middel ze niet raakt. De tweede reden is dat pyrethroiden ook de natuurlijke vijanden van de luizen doden. Zeker in de loop van het seizoen kunnen deze een belangrijke bijdrage leveren aan de luisbestrijding en een bespuiting overbodig maken. ■

Grote vlek met vergelingsziekte in bietenperceel. Luizen hebben hier te veel tijd gehad om het virus te verspreiden.

FOTO: MARK PASVEER